

Az Integritás Íránti Elkötelezettség

Etikai kódex üzleti tevékenységet folytató nonprofit szervezetek számára

A hosszú távra biztosítható pénzügyi források utáni folytonos kutatás során a nonprofit szervezetek (NGOK)¹ gyakran alkalmaznak úgynevezett "önfinanszírozási" stratégiákat (azaz üzleti megközelítést, mint például termékek vagy szolgáltatások értékesítése, befektetések vagy egyéb üzleti tevékenységek végzése) bevétel termelés céljából. A piacon történő megjelenéssel a legtöbb NGO számára ismeretlen terepre lép. A profitorientált világba lépve nem elég pénzügyi eszközeinkkel gondosan gazdálkodni, egy másik, talán még fontosabb értékünket, a hírnevünket is őriznünk és óvnunk kell. Éppen ezért különösen fontos hogy megértsük az üzleti tevékenységekben való részvételünk etikai vonatkozásait. Küldetésünkben megfogalmazott értékek mentén és az abban meghatározott célok érdekében működő társadalmi szervezeteként ügynökünk kell arra, hogy üzleti tevékenységünket átláthatóan és tisztességesen végezzük, úgy, hogy legfontosabb szempontjaink mindig a nonprofit célok és értékek legyenek. Meg kell őriznünk a társadalom egészének és ezen belül mindazoknak a bizalmát, akikre tevékenységünk irányul. Ennek a bizalomnak a megtartása a legfontosabb feladatunk és ennek kell vezérelnie üzleti jellegű döntéseinkben, tevékenységünkben, nem csak saját szervezetünk, hanem az egész nonprofit szektor érdekében.

Az Etikai kódex üzleti tevékenységet folytató nonprofit szervezetek számára olyan alapelveket és szabályokat foglal magában, amelyek megkönnyítik az NGOK vezetői számára az üzleti tevékenységek etikai vonatkozásainak felismerését és az azokra való felkészülést, és hozzájárulnak ahhoz, hogy szakmai elveik az üzleti tervezés és fejlődés minden szakaszában érvényesülhessenek. Az Etikai kódex alapelvei kifejezetten az NGOK önfinanszírozási vagy nonprofit vállalkozással kapcsolatos munkájának elősegítése érdekében kerültek kidolgozásra. Léteznek más, átfogóbb etikai kódexek, szabályok és alapelvek is, amelyek a nonprofit szektor egészének igényeit hivatottak kiszolgálni. Az itt megfogalmazott irányelvek, hasonlóan más nonprofit alapelvekhez, önszabályozó jellegűek és csak akkor lehetnek eredményesek, ha a szervezetek alkalmazzák és tiszteletben tartják azokat.

¹A "nonprofit szervezet" (NGO) elnevezés itt a civil, nem kormányzati szervezetek, valamint az állami és az üzleti szférákon kívül eső, társadalmi egyesületek és csoportok széles skáláját foglalja magában. Ezeket gyakran nevezik "civil szervezeteknek (CSO)", "nem kormányzati szervezeteknek", "jótékonyági szervezeteknek" illetve "önkéntes szervezeteknek" stb. is.

A küldetés és az értékek íránti elkötelezettség

- Az NGO számára a küldetés minden egyéb szempontnál magasabb rendű. Az üzleti tevékenység során keletkezett nyereséget csak a küldetésével kapcsolatos tevékenységek fenntartására vagy a vállalkozás fejlesztése érdekében történő újbóli befektetésre használhatja fel. A nyereség semmilyen esetben nem osztható ki a Felügyelő Bizottság, az Elnökség vagy az NGO munkatársai részére.
- Az NGO munkája során legyen érzékeny a szociális és környezetvédelmi problémákra. Ne végezzen olyan szolgáltatást illetve ne forgalmazzon olyan terméket, amely emberekre vagy a természetre ártalmas lehet, és ne szövetkezzen olyan szervezetekkel, amelyek ezt teszik.
- Az NGO-nak úgy kell végeznie üzleti tevékenységét, hogy közben szociális és pénzügyi céljait megfelelő egyensúlyban tartsa. Bár a vállalkozás rövidtávú gazdasági érdekei esetenként olyan döntések meghozatalát követelik meg, amelyek megelőzik a társadalmi célokat, hosszú távon az üzleti döntéseknek mindenkor támogatniuk kell a szervezet társadalmi céljait és összhangban kell lenniük annak küldetésével.
- Az NGO nem használhatja fel a szervezet (pénzügyi vagy egyéb jellegű) erőforrásait az üzleti vállalkozás fejlesztésére vagy működtetésére a küldetésével kapcsolatos tevékenységek kárára.
- Az NGO nem használhatja ki támogatóit arra, hogy a szervezet számára bevételi forrást biztosítsanak. Munkaadói, marketing és PR gyakorlatában mindig tiszteletben kell tartania mindazoknak az önértékét és méltóságát, akikre tevékenysége irányul.
- Üzleti tevékenysége során az NGO-nak biztosítania kell a legmagasabb minőségi követelmények betartását, hiszen a magas színvonalú üzleti tevékenység jó fényt vet a szervezet küldetésével összefüggő tevékenységére is.

Az átláthatóság iránti elkötelezettség

- Az üzleti tevékenységet folytató NGO pénzügyeiről vezessen jól áttekinthető nyilvántartást, a belső és külső ellenőrzésekhez naprakész és világos pénzügyi kimutatásokkal, beszámolókkal álljon rendelkezésre. A felső vezetés illetményére vonatkozó információknak nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie.
- Az NGO üzleti tevékenységéről szintén nyilvánosan hozzáférhető dokumentáció álljon rendelkezésre. A beszámolóban világosan meg kell fogalmazni az üzleti tevékenység célját, jellegét és a vállalkozásból származó bevétel felhasználásának módját.
- Az NGO könyvvitelében különítse el az üzleti és a programtevékenységeket annak érdekében, hogy a pénzügyi gazdálkodásban az átláthatóság és a tevékenységek elkülönítése érvényesüljön.
- Az NGO-nak eleget kell tennie az üzleti tevékenysége során keletkezett jövedelemre vonatkozó adó- és illeték, valamint a szervezetet érintő jogi kötelezettségeknek. Semmilyen körülmények között nem végezhet törvénybeütköző vagy korrupciógyanús tevékenységet.

Az elszámoltathatóság iránti elkötelezettség

- Az üzleti tevékenységnek jogi és erkölcsi tekintetben egyaránt vállalhatóan kell lennie az NGO által a szervezet egységének és hírnevének megóvása érdekében.
- Az NGO-nak már az üzleti tevékenység elindításakor rendelkeznie kell a szervezet életében leginkább érdekeltel támogatásával.
- Lehetővé kell tenni, hogy az NGO legfontosabb döntéshozó és irányító testületei részt vegyenek a vállalkozással kapcsolatos azon döntések meghozatalában, amelyek komoly hatással lehetnek a szervezet küldetéssel összefüggő tevékenységére.
- Az NGO-nak nyitottnak kell lennie arra, hogy üzleti tapasztalatait más NGOK-kal megossza, amennyiben ez alapvetően nem veszélyezteti üzleti tevékenysége lényegét.

A tisztesség iránti elkötelezettség

Az NGO az üzleti tevékenysége során is legyen igazságos, a különbözőséget tiszteletben tartó és a megkülönböztetést elutasító munkaadó, ne folytasson megkülönböztető foglalkoztatás politikát nem, faj, nemzetiség, szellemi vagy testi fogyatékos, szexuális beállítottság, politikai, vallási nézetek illetve hovatartozás alapján.

- Az NGO üzleti tevékenységéhez képességei és munkájuk minősége alapján alkalmazza a munkavállalókat. A protekcionizmus minden formája kerüendő.
- Az NGO-nak korrekt béreket, egészséges és rendezett munkakörülményeket kell biztosítania vállalkozásának alkalmazottai számára.
- Az NGO-nak üzleti tevékenysége során etikus döntéseket kell hoznia szállítóival kapcsolatban. Jelentősebb vásárlások vagy szerződések esetén több szállítótól származó árajánlatot kell mérlegelnie. Szolgáltatások teljesítésére kötött szerződésekkel kapcsolatban ne adódhasson alkalom érdekellentétekre.
- Az NGO csak arra használhatja ki a nonprofit státuszából eredő adókedvezményt, hogy ezzel ellensúlyozza de a vállalkozásában keletkező de a küldetéséből adódó szociális és pénzügyi többletköltségeket. Az NGO semmilyen körülmények között nem használhatja fel az őt megillető adókedvezményeket versenytársaival szembeni tisztességtelen előnszerzés céljából.

Az integritás iránti elkötelezettség: Etikai kódex az üzleti tevékenységet folytató nonprofit szervezetek számára a NESsT gondozásában, a Nonprofit Management Center (Szlovénia), a Civil Társadalom Fejlesztéséért Alapítvány (Magyarország), a Lotos o.p.s. (Cseh Köztársaság) és a Partners for Democratic Change (Szlovák Köztársaság) közreműködésével valamint számos európai, latin-amerikai és egyesült államokbeli szakértő javaslata alapján készült. A nonprofit vállalkozásokhoz hasonlóan, kiadványunk folyamatosan változik. Céljaink az érintettek megvitassák és saját céljaikra felhasználják. Észrevételeiket, javaslataikat szívesen fogadjuk.

NESsT Europe
nesst@nesst.org
www.nesst.org

Köszönjük a Citigroup Alapítvány támogatását, amely lehetővé tette hogy a Commitment to Integrity: Guiding Principles for Nonprofits in the Marketplace (Az integritás iránti elkötelezettség -etikai kódex üzleti tevékenységet folytató nonprofit szervezetek számára) c. útmutató magyar változata elkészülhessen.

Copyright © 2004, 2006 NESsT.

Minden jog fenntartva. A NESsT ösztönzi az "Etikai kódexben" megfogalmazott gondolatok alkalmazását és adaptálását, ugyanakkor a felhasználókat a NESsT név feltüntetésére kéri. A kiadvány vagy annak részei semmilyen formában nem árusíthatók vagy sokszorosíthatók a NESsT előzetes írásbeli jóváhagyása nélkül.

ISBN 1-930363-02-8

For more information about NESsT & the SEE Initiative: www.nesst.org or email: nesst@nesst.org